

3. PŘEDNÁŠKA

16.března 2017

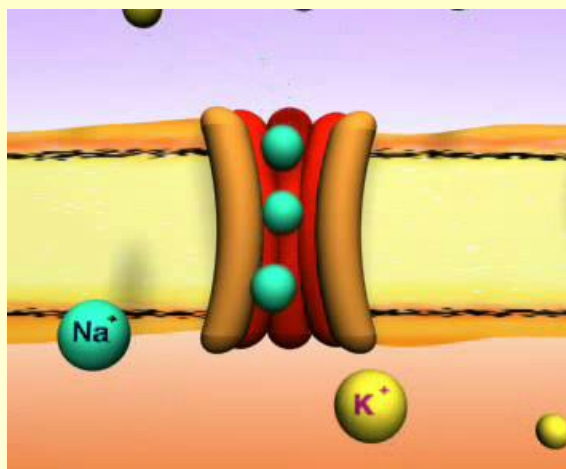
- **geneze bioelektrických signálů**
  - **membránové potenciály**
    - klidový potenciál
    - akční potenciál
    - šíření akčního potenciálu
- **modelování elektrických vlastností buněčné membrány a neuronu**
  - **Hodgkinův – Huxleyho model**
  - **teorie vedení**
- **úvod ke cvičením**
  - **měření rychlosti šíření podél ulnárního nervu**

Elektrické vlastnosti živých organismů

- **organismus jako celek**
- **systém**
  - kardiovaskulární
  - nervový
  - trávicí
- **orgán**
  - srdce
  - mozek
- **tkáň**
  - nervová
  - svalová
- **buňka**
  - neuron
  - buňky srdečního svalu
- **buněčná membrána**

Klidový membránový potenciál

GBI_2B15_01A

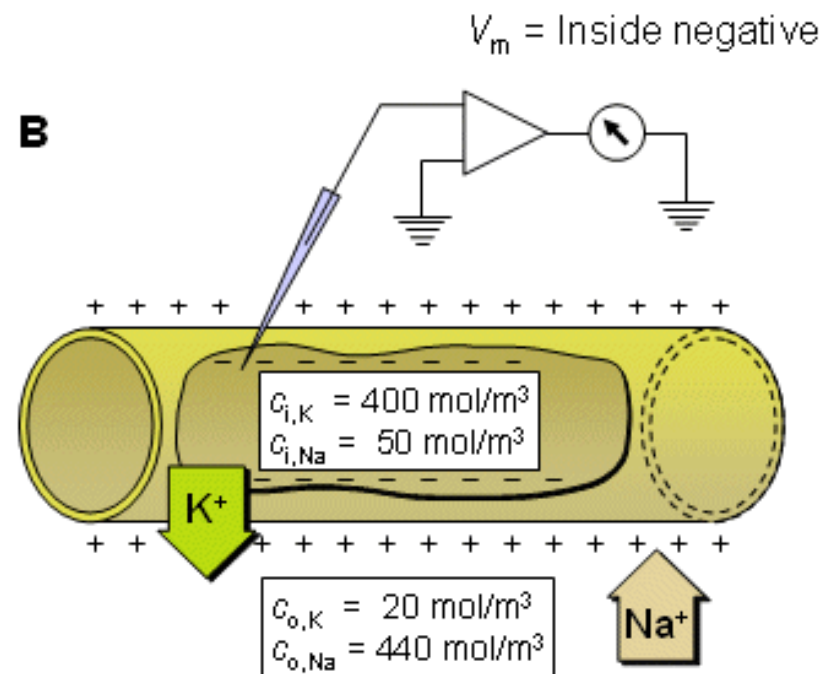
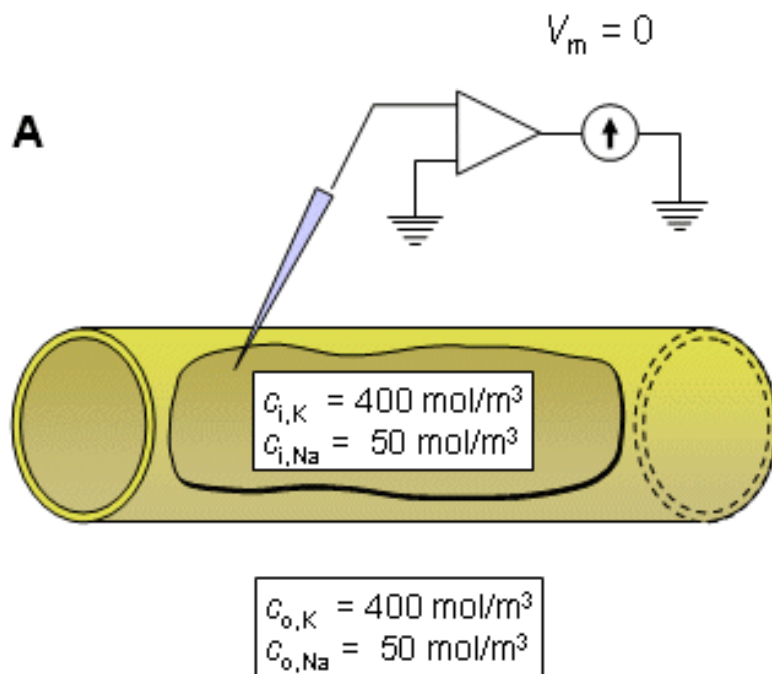
Vně buňky

Na ⁺	150 mM
K ⁺	5,5 mM
Ca ⁺²	2.4 mM
Mg ⁺²	1.2 mM
Cl ⁻	125 mM
HCO ₃ ⁻	28 mM
SO ₄ ⁻²	1 mM
Phosphates	4 mM
pH	7.4

Uvnitř buňky

Na ⁺	15 mM
K ⁺	150 mM
Ca ⁺²	~50 nM
Mg ⁺²	4 mM
Cl ⁻	9 mM
HCO ₃ ⁻	10 mM
SO ₄ ⁻²	2 mM
Phosphates	75 mM
pH	7.0

Klidový membránový potenciál

Klidový membránový potenciál

Nernstova rovnice (1888)

každý iont má svůj rovnovážný potenciál

$$V_x = \frac{RT}{F} \ln \frac{[X]_o}{[X]_i}$$

$$V_x = 61 \cdot \log \frac{[X]_o}{[X]_i} \text{ mV}$$

Rovnovážné koncentrace

iont X	$[X]_o$	$[X]_i$	E_x
K ⁺	5,5	150	-90 mV
Na ⁺	150	15	62 mV
Cl ⁻	125	9	-71 mV

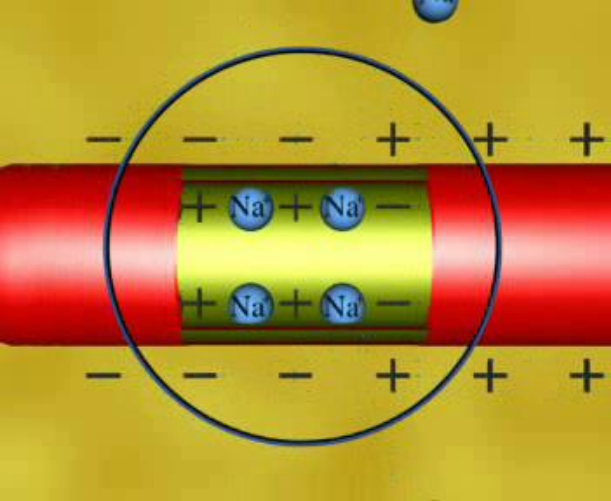
Klidový membránový potenciál

Goldmannova rovnice

$$V_m = \frac{RT}{F} \ln \frac{P_K [K^+]_o + P_{Na} [Na^+]_o + P_{Cl} [Cl^-]_i}{P_K [K^+]_i + P_{Na} [Na^+]_i + P_{Cl} [Cl^-]_o}$$

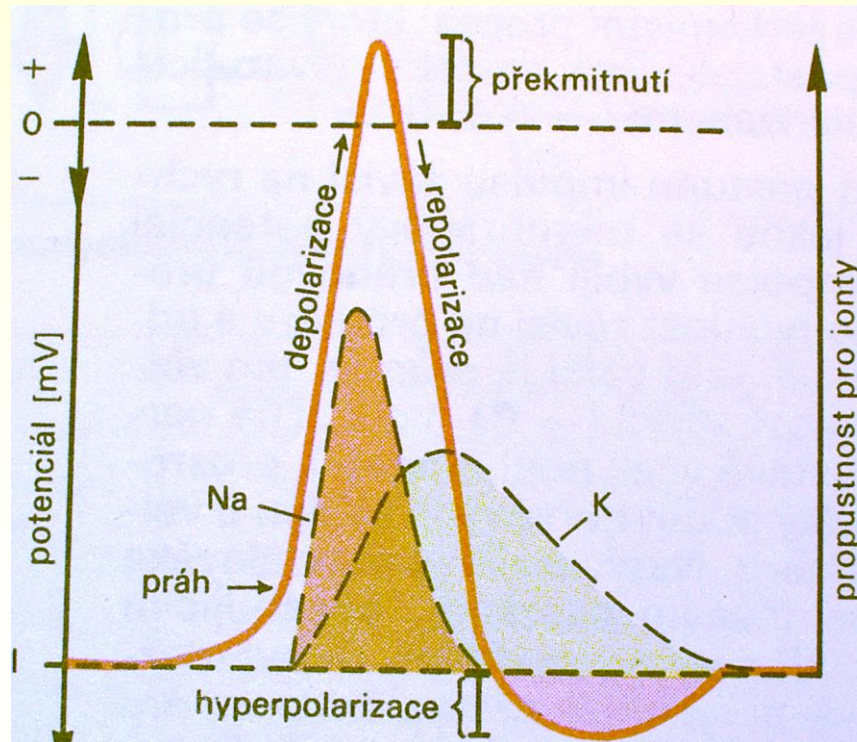
iont X	P_x	$[X]_o$	$[X]_i$
K ⁺	1	5,5	150
Na ⁺	0,03	150	15
Cl ⁻	0,1	125	9

-73 mV

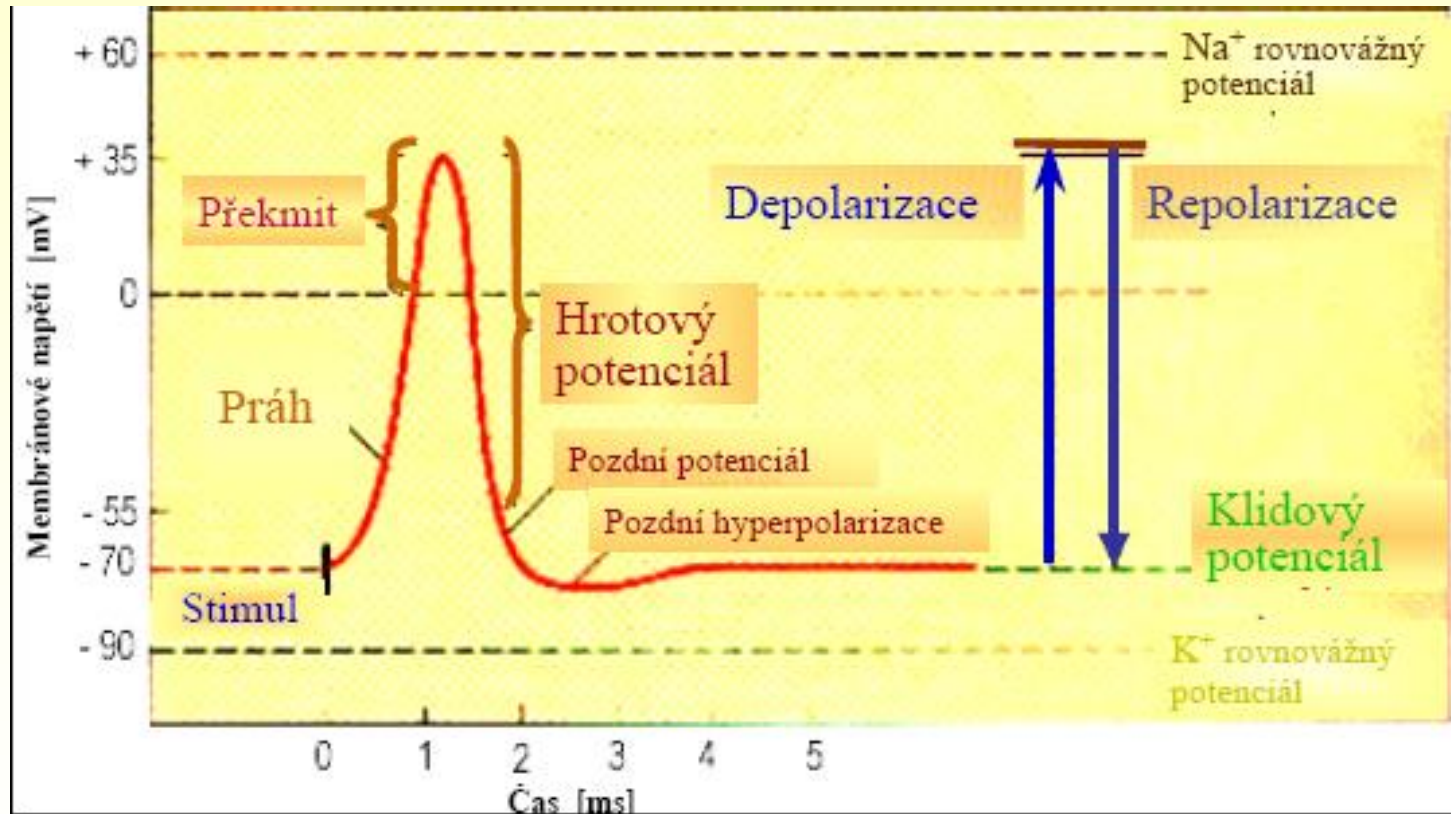

Akční membránový potenciál

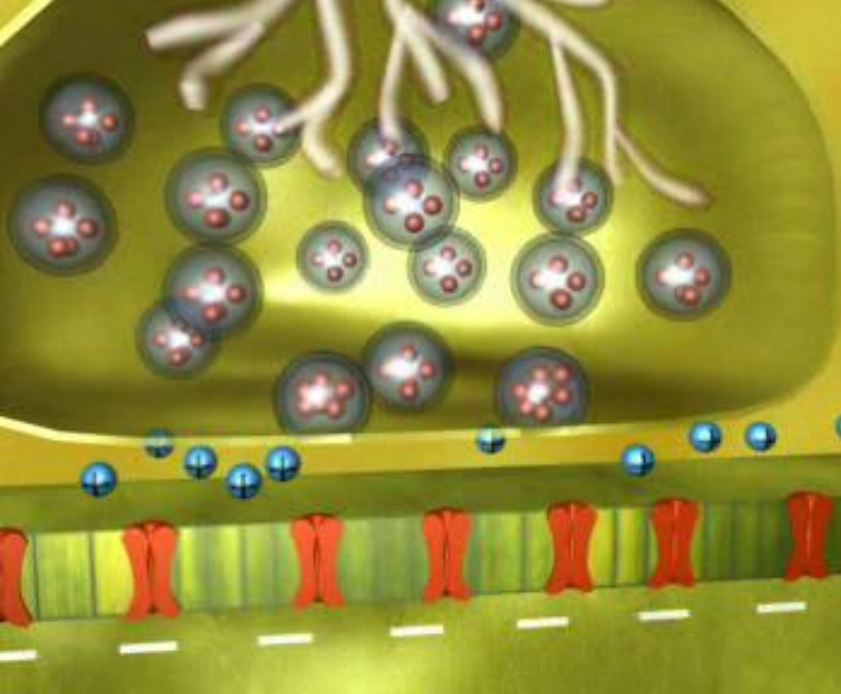
GBI_2B15_02A

Popis akčního potenciálu

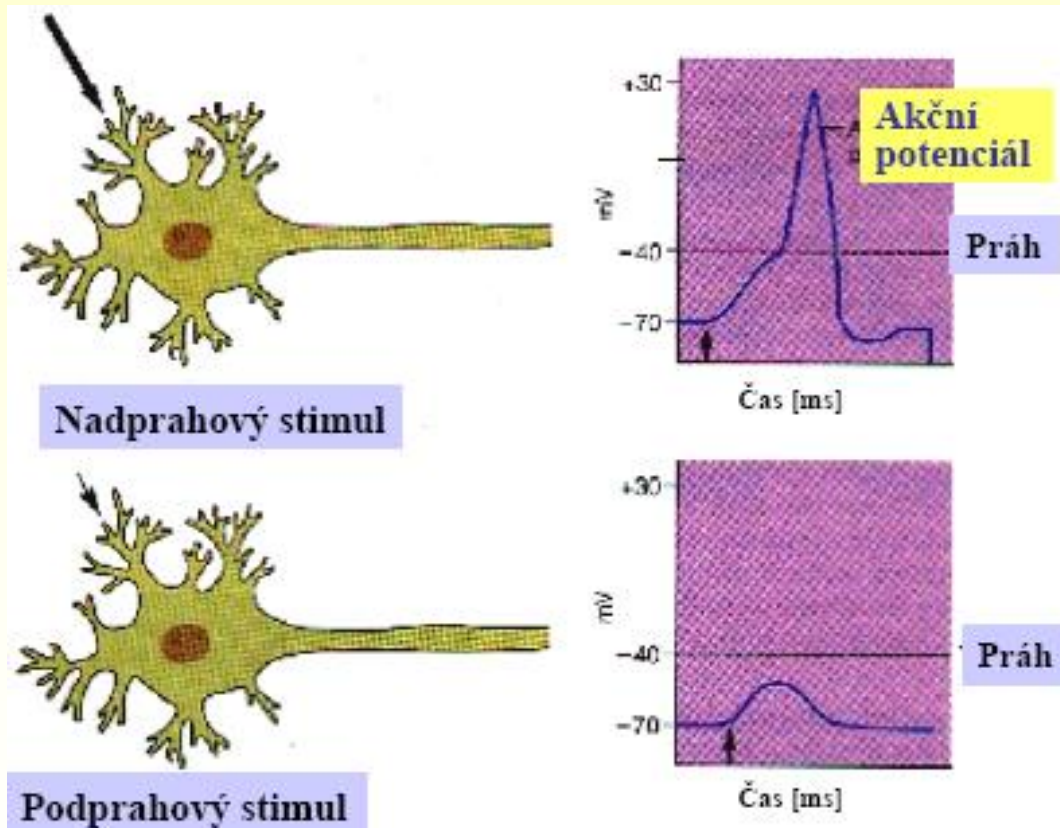

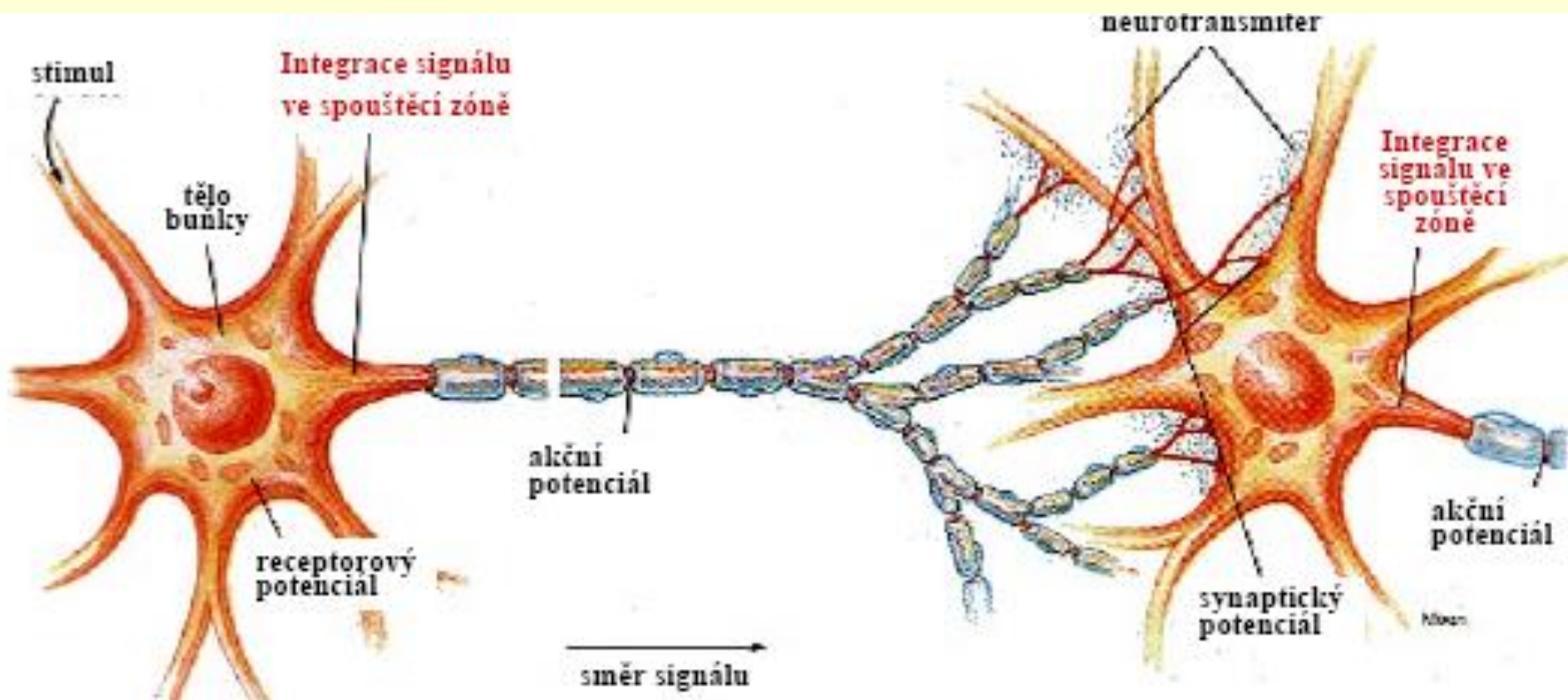
Vedení proudu

GBI_2B15_03A

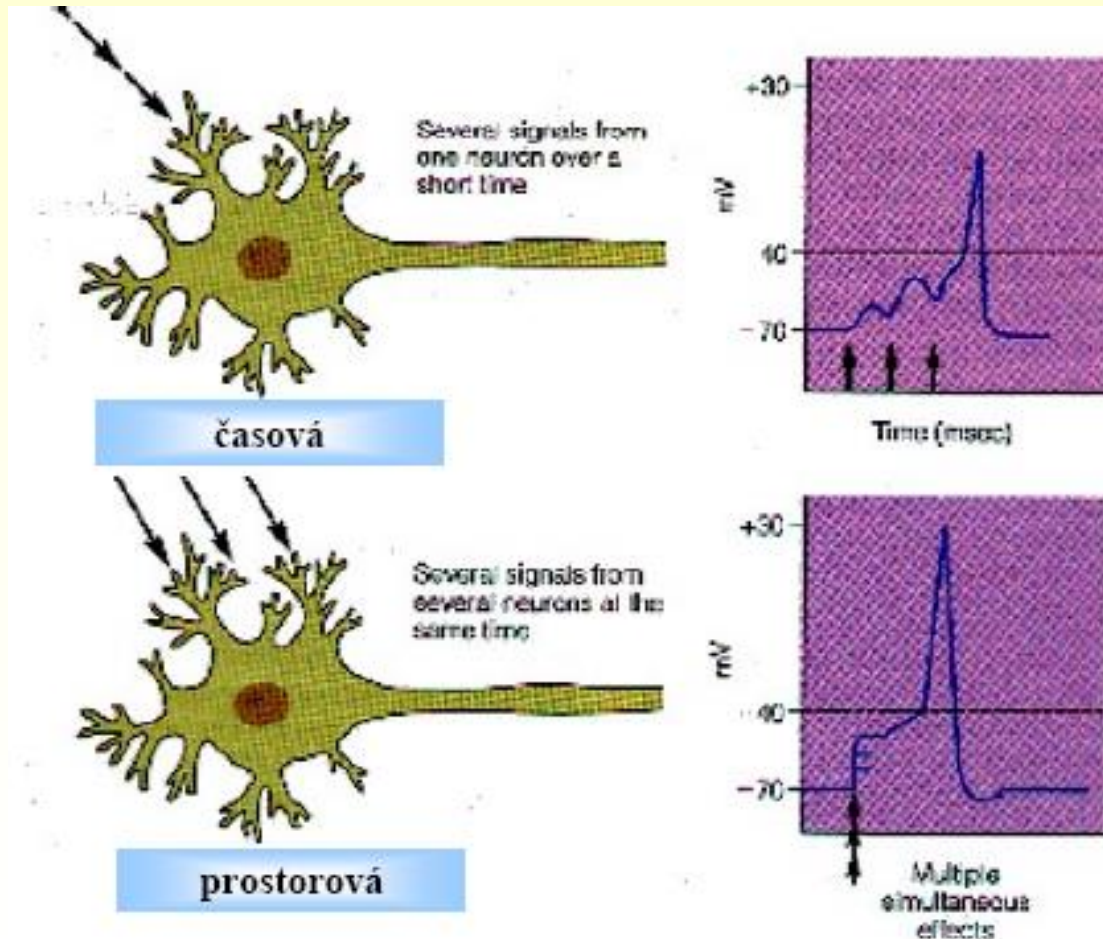
Vznik akčního potenciálu

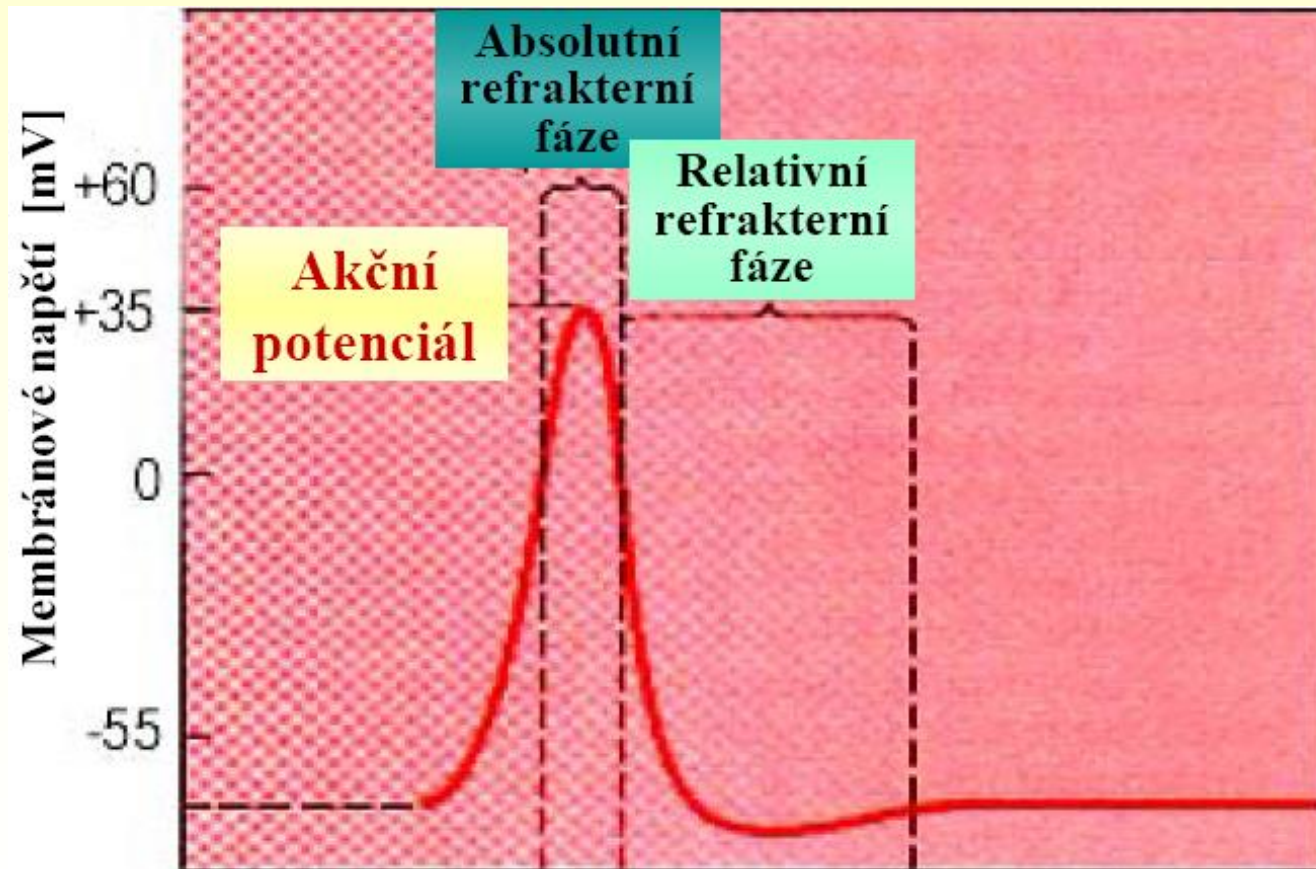
Vedení vzruchu mezi nervovými buňkami

Sumace vzruchů

Akční potenciál

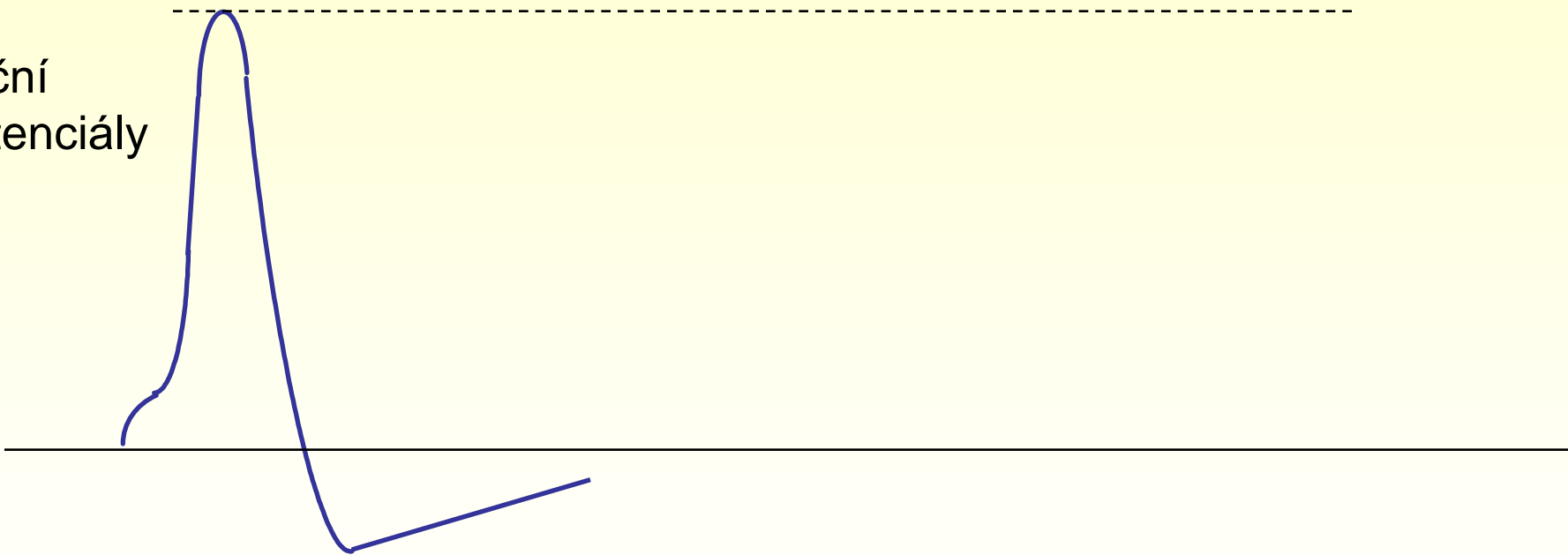
Refrakterní fáze

Absolutní
refrakterní fáze

Relativní refrakterní fáze

Akční
Potenciály

Stimuly

čas

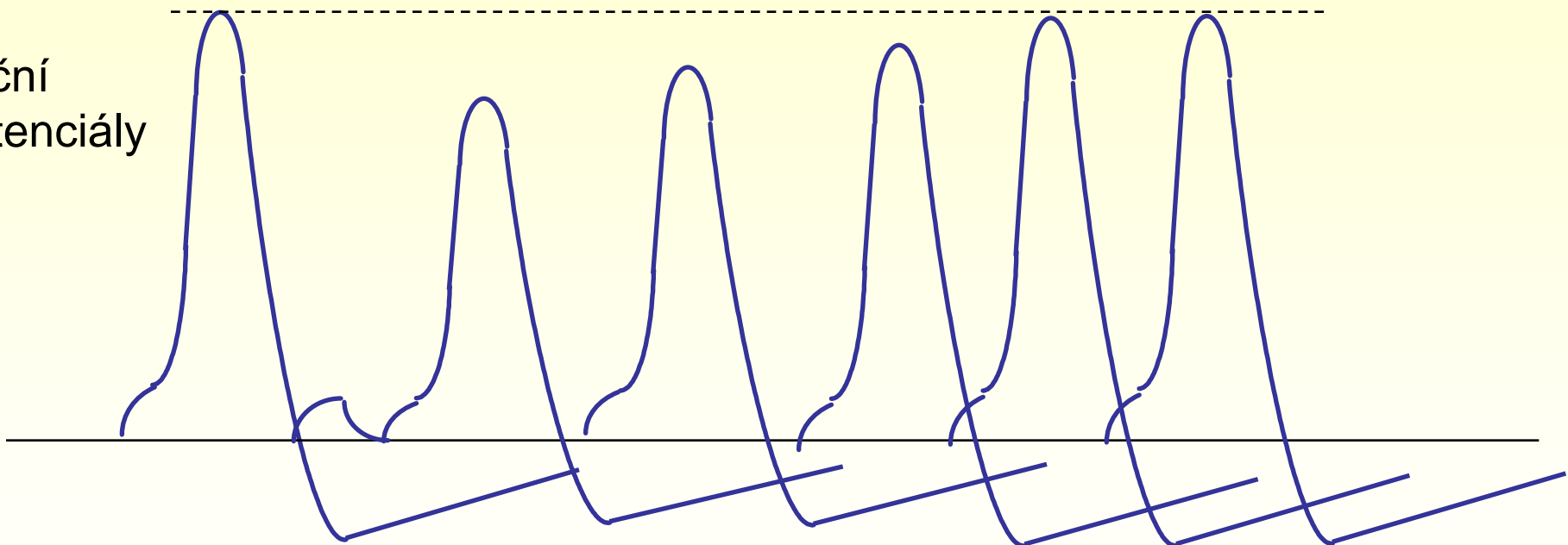
Refrakterní fáze

Absolutní
refrakterní fáze

Relativní refrakterní fáze

Akční
Potenciály

Stimuly

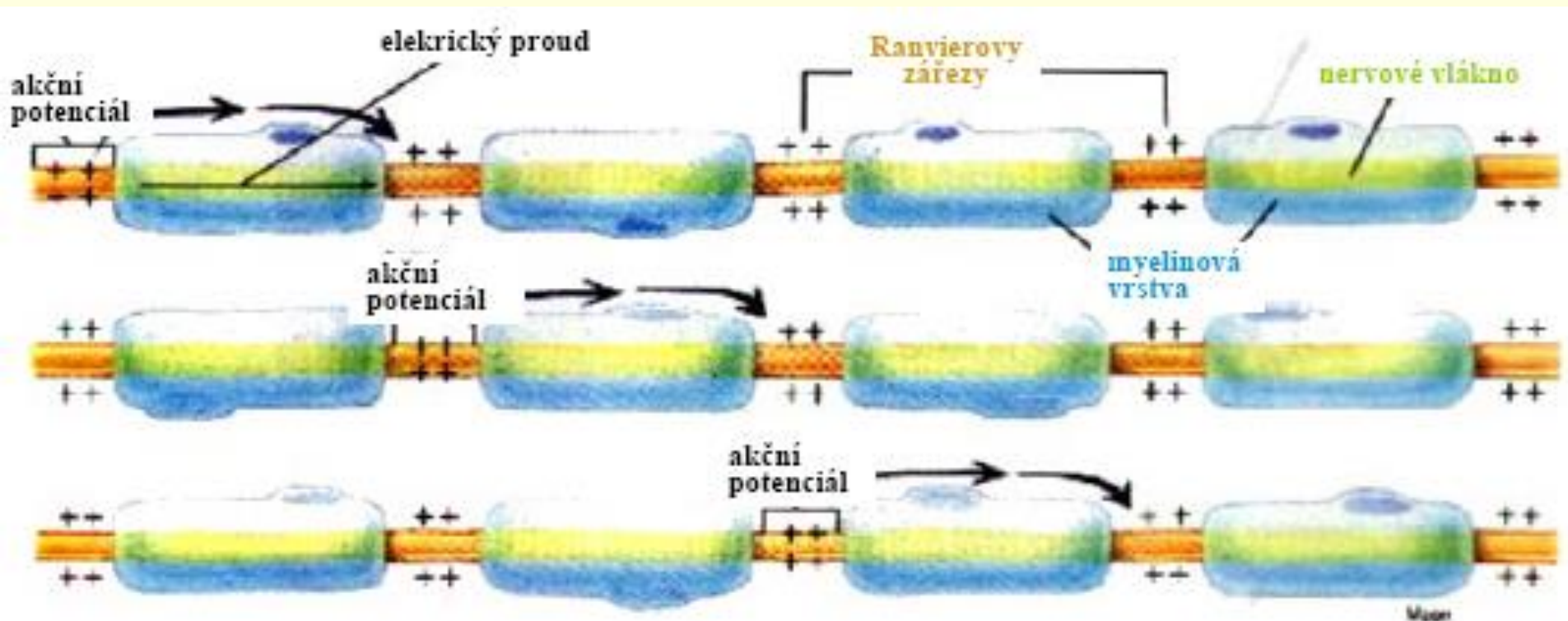

čas

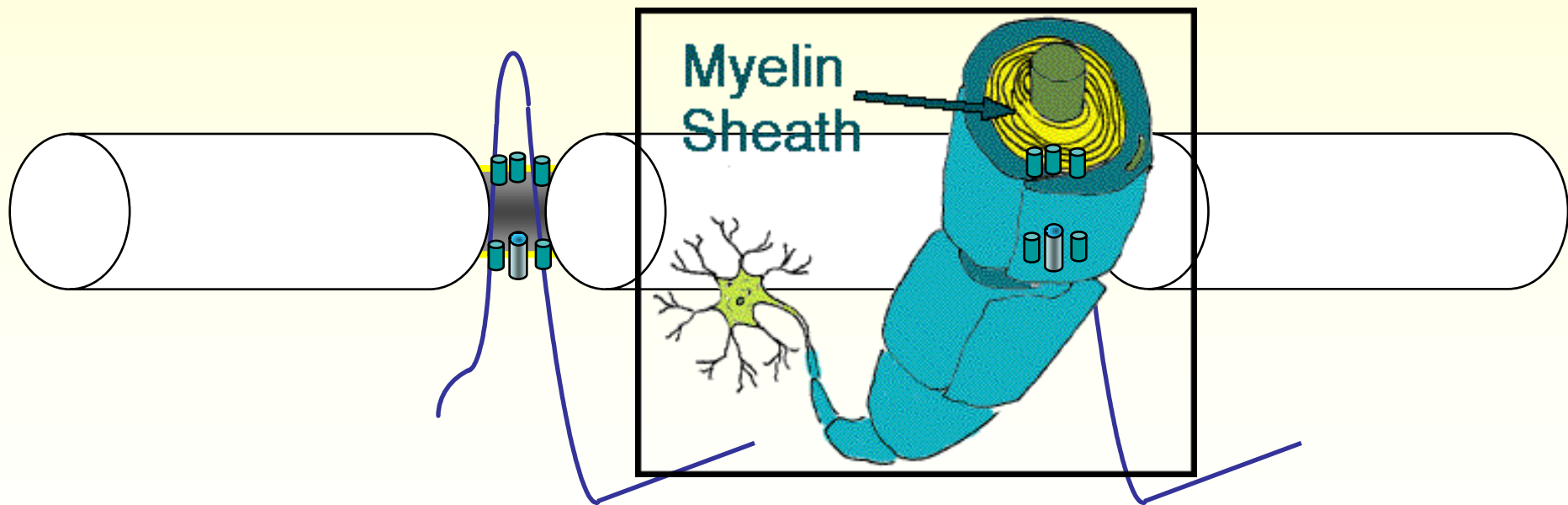
Vedení vzruchu po (myelinizovaném) nervovém vlákně

saltatorické - skokem

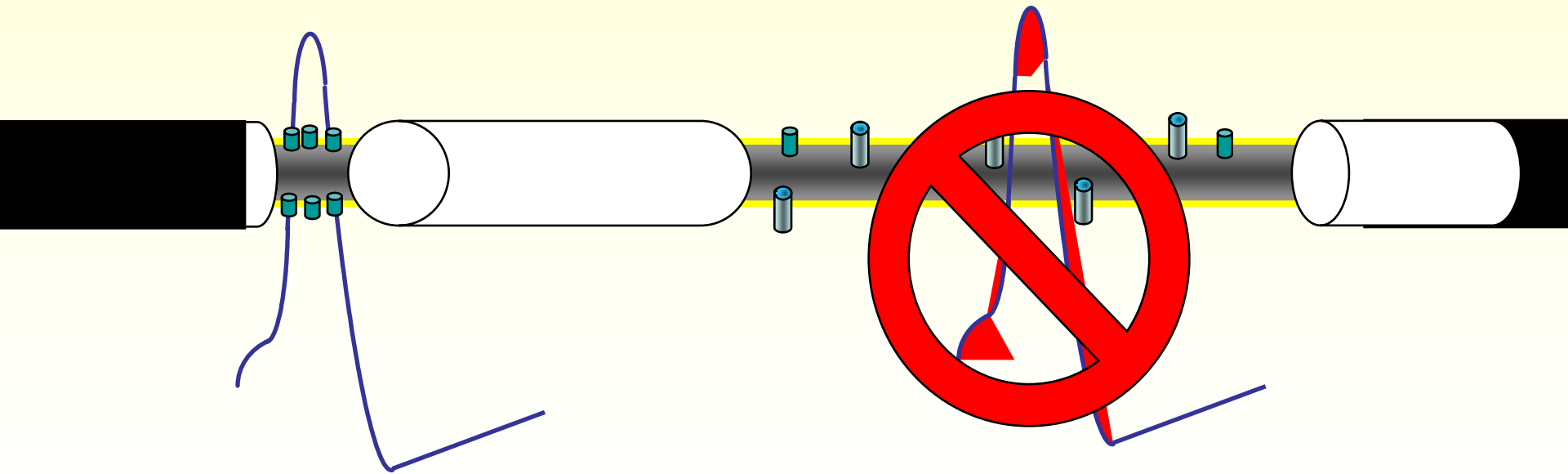

Rychlost šíření

Roztroušená skleróza

Porušení myelinu vede ke zhoršení šíření akčních potenciálů.
Akční potenciály se šíří pomaleji, případně vymizí.

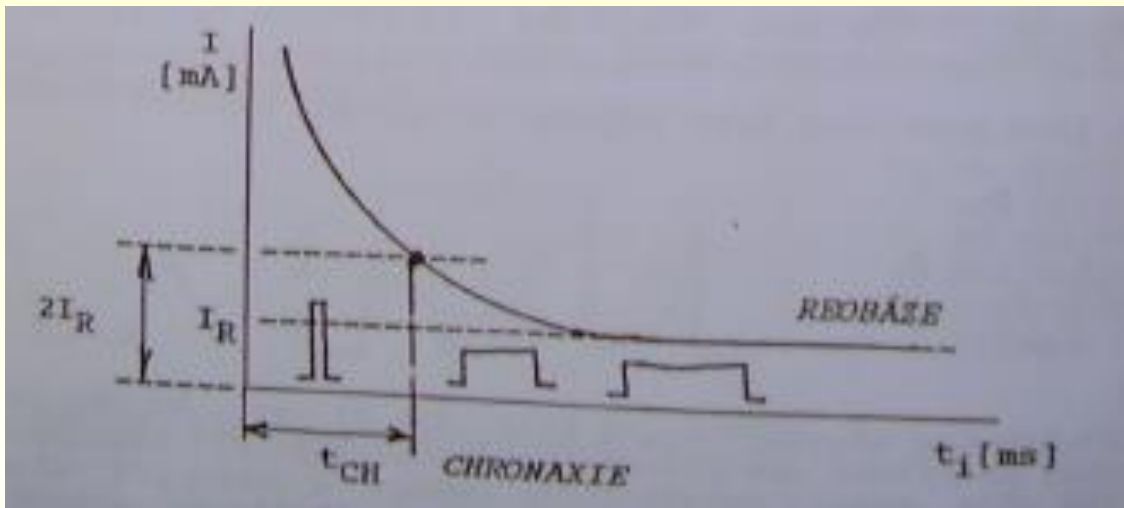
Rychlost šíření

Buňka	Průměr (μm)	Rychlost (m/s)
Axon chobotnice	500	50
Axon kraba	30	10
Nerv kočky (nemyelinizovaný)	0.3 – 1.3	0.7 – 2.3
Nerv kočky (myelinizovaný)	2 – 20	10 – 100

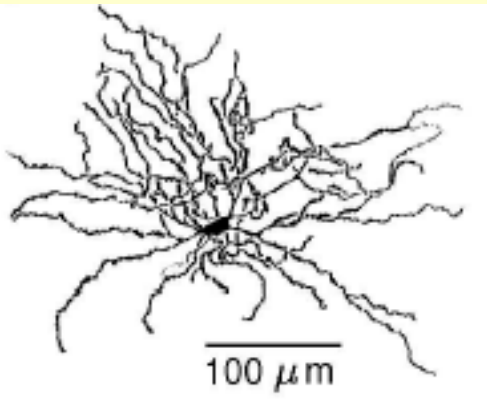
- Zvětšení průměru axonu zvyšuje rychlost šíření akčního potenciálu
- Myelin zvyšuje rychlost šíření

Modelování elektrických vlastností buněčné membrány

Modelování elektrických vlastností buněčné membrány

Modelování neuronu

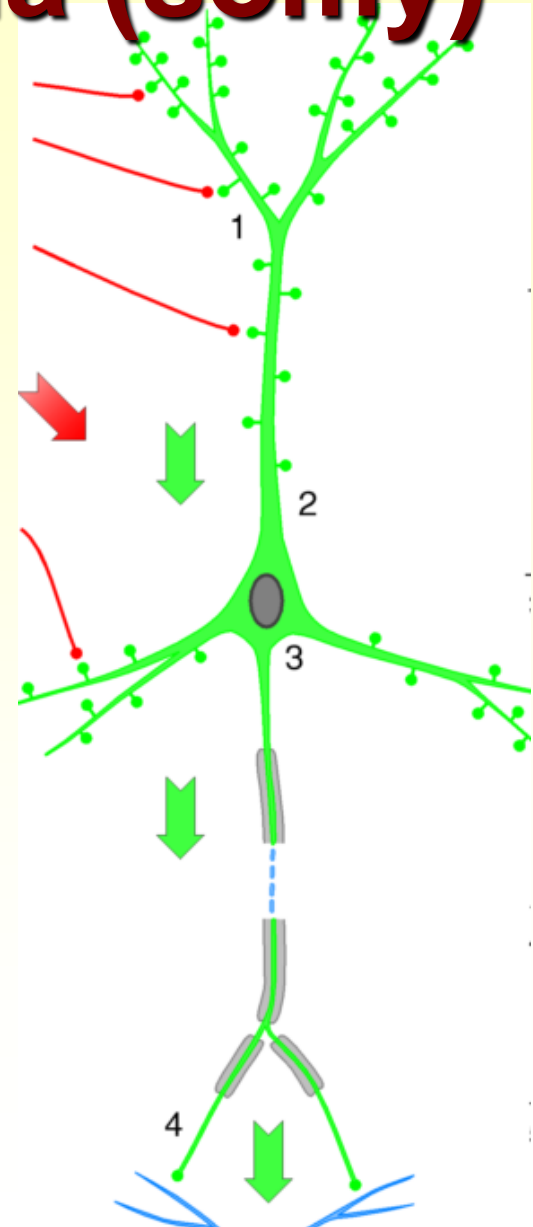
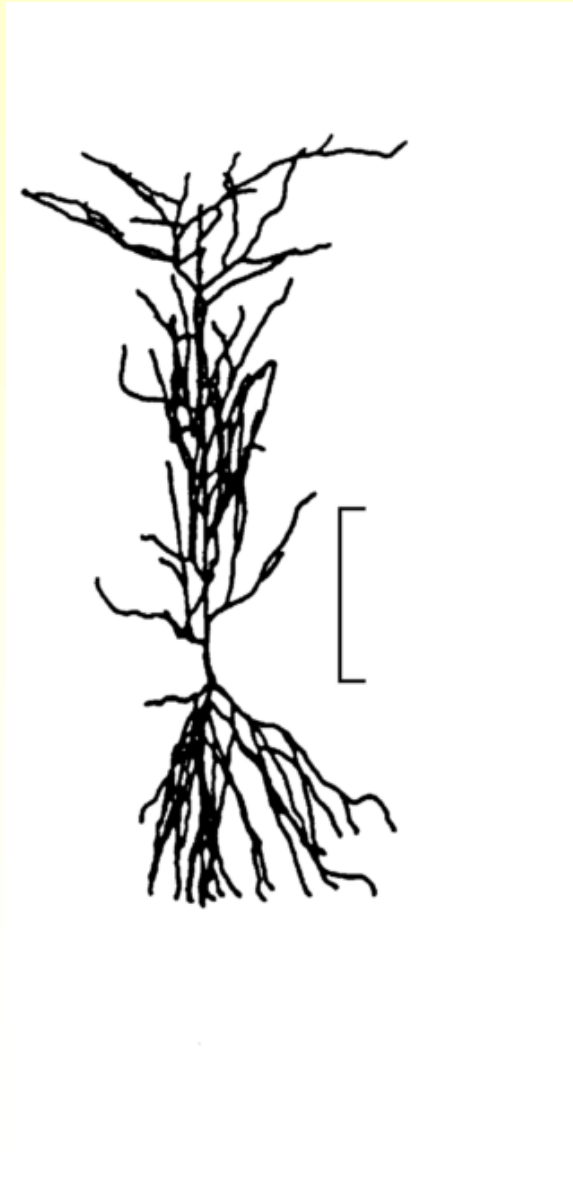

- Modelování axonu
- Modelování těla (somy)
- Modelování dendritů
- Modelování synapsí

Modelování axonů

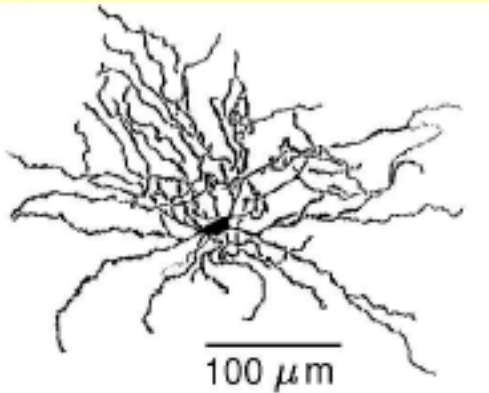

Modelování těla (somy)

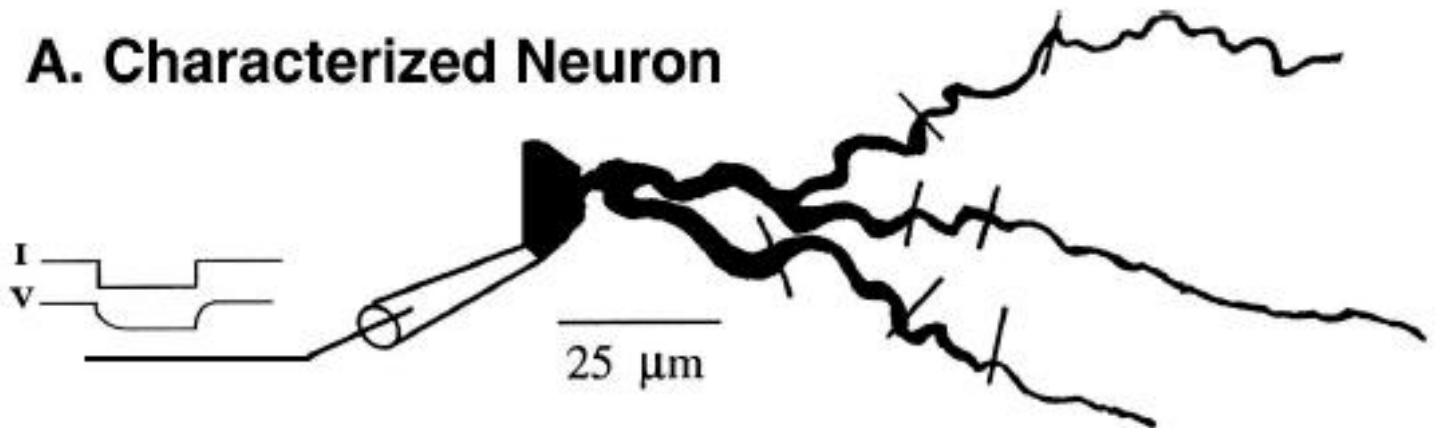

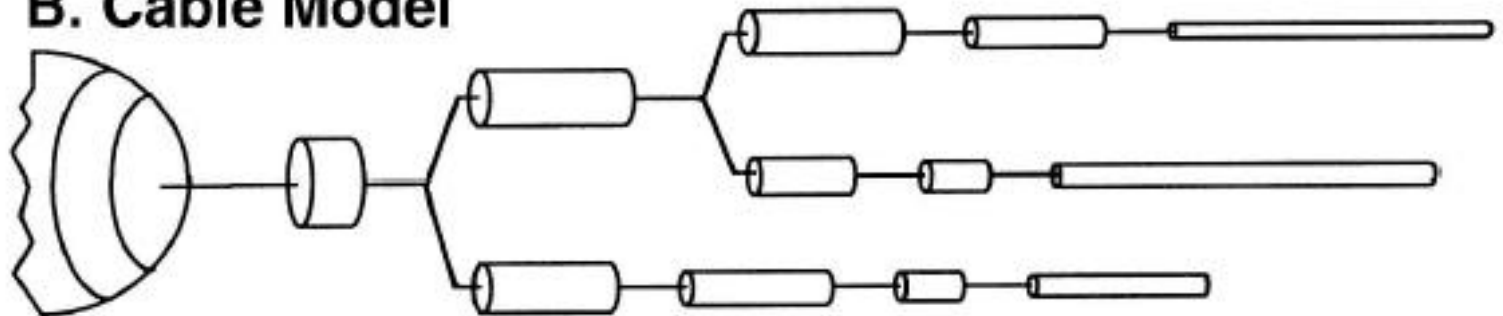
Modelování dendritů

A. Characterized Neuron

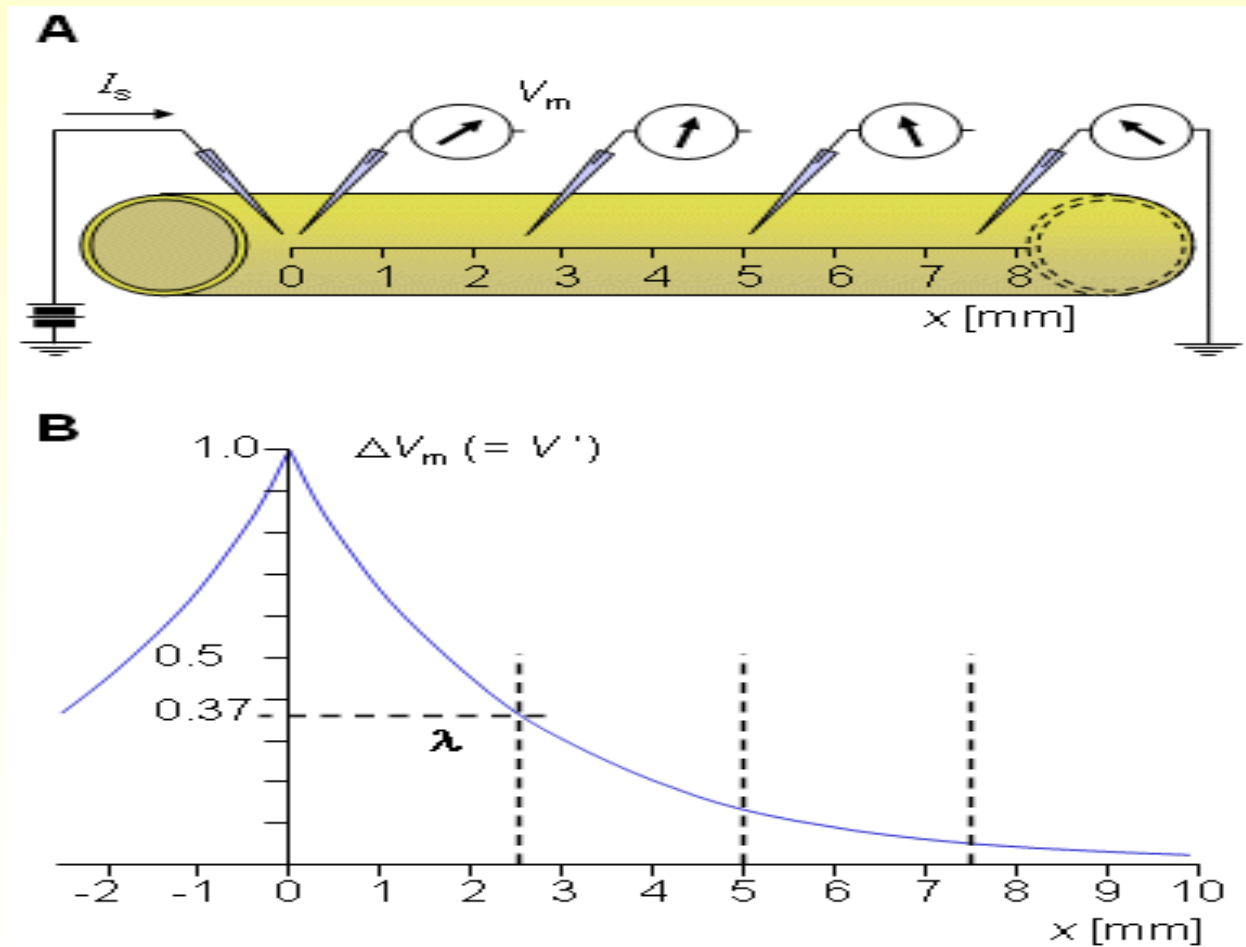
B. Cable Model

Teorie vedení

- Předpoklady:
  - Neuvažujeme napětově závislé kanály
  - Membrána je pasivní a rovnoměrná
  - Uvažujeme délku a čas, nikoliv průměr
- Metoda je nepřesná, avšak užitečná
- Zjednodušující předpoklady umožňují modelování bez velké ztráty fyziologické podstaty

Teorie vedení

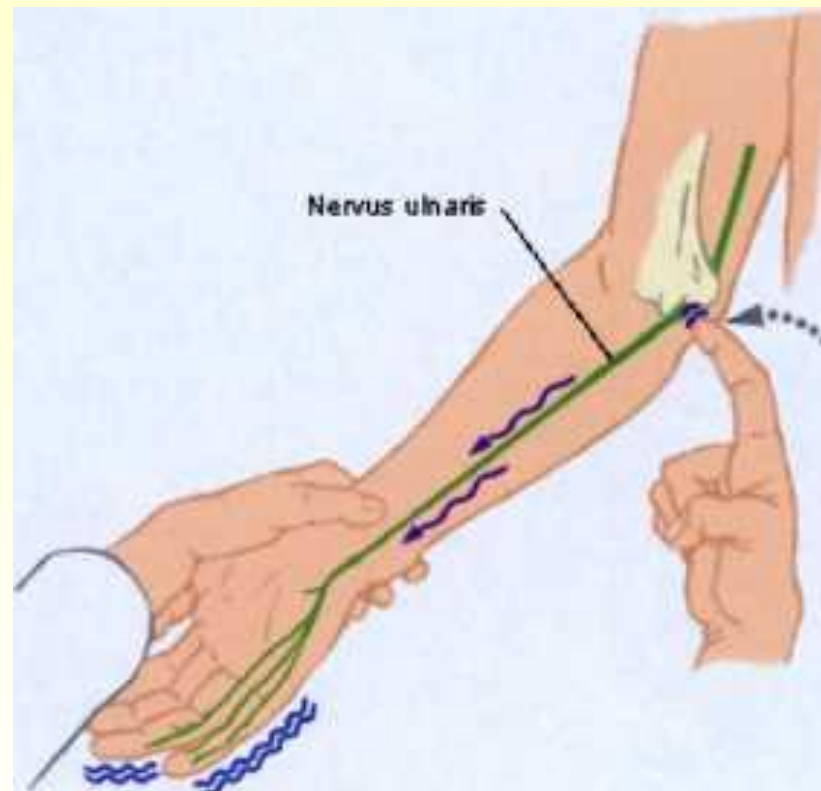

Modelování synapsí

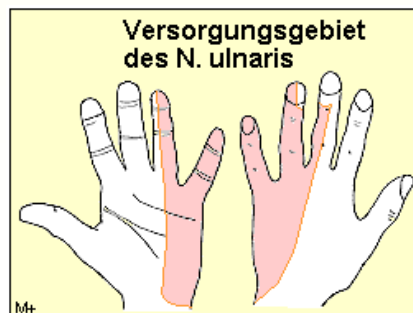

Nervus ulnaris

- Předloktí
  - Musculus flexor carpi ulnaris
  - Musculus flexor digitorum profundus
- Ruka
  - Musculi interossei
  - Musculi lumbricales III et IV
  - Musculus abductor digiti V
  - Musculus flexor digiti V
  - Musculus oponens digiti V
  - Musculus adductor pollicis
  - Musculus flexor pollicis brevis

Senzitivní inervace

Obrna n. ulnaris

- Při lézích na paži a v loketní krajině nastává porucha všech funkcí senzitivních i motorických.
- Porucha citlivosti typická, výpad fce příslušných svalů je většinou klinicky nevýrazný.
- Neschopnost flexe konečného článku 4. a 5. prstu.
- Drápovitá ruka

Příčiny

- Trauma nebo otlak nervu v loketní krajině hlavně v sulcus n.ulnaris (opírání o loket)
- Chronické působení tlaku v distálním úseku
- Hyperextenze zápěstí (motocyklisté, natěrači)